

शहाणा कावळा

गावातला समुद्रकिनारा म्हणजे मुलांचे मौजमस्ती करण्याचे ठिकाण. विशेषतः उन्हाळ्याच्या सुटीत तर इथे दिवस-रात्र मुलांची धाम-धूम धमाल सुरू असते. सकाळी पोहायला. दुपारी डुंबायला. संध्याकाळी वाळूत किल्ले करायला, खेळायला, मस्ती करायला नाहीतर पाण्यात लोळायला.

या किनाऱ्याला भेळपुरीवाले, नारळपाणीवाले, आईस्क्रीमवाले अशांचा वेढाच पडलेला होता. त्यामुळे समुद्रात पाणमस्ती आणि इथे खाऊमौज करूनच मुले घरी जात.

अशाच एका उन्हाळ्यातली ही गोष्ट.

दुपारची वेळ होती. काही मुले ऊन-ऊन पाण्यात डुंबत होती तर काही मुले सुक्या कुरकुरीत वाळूत खेळत होती. भेळवाले, आईस्क्रीमवाले संध्याकाळची तयारी करत होते. नारळपाणीवाल्याने व्यवस्थित तासून ठेवलेली शहाळी समोर मांडून ठेवली. रिकामी शहाळी बाजूच्याच पिंपात भरून ठेवली. त्या पिंपाच्या बाजूलाच एका ऊंच स्टूलावर त्याने पाणी पिण्यासाठी छोटासा माठ भरून ठेवला होता. लोकांना तहान लागली तर लोकं त्याच्याकडे येऊन ताजं-ताजं नारळपाणी पीत, मऊ लुसलुशीत खोबरं खात समाधानाने ढेकर देत. पण नारळपाणीवाला तहान लागल्यावर मात्र माठातलंच पाणी प्यायचा.

त्यादिवशी पण तो दुपारी त्या छोट्या माठातलं पाणी ढसाढसा प्यायला. डाव्या हाताने माठ तिरका करून त्याने उजव्या हातात पाणी घेऊन तोंडावर सपासप मारलं. तोंड खसाखसा पुसलं. आणि मग दुकानाच्या सावलीत एका फळीवर निवांत आडवा पसरला.

बाजूच्याच नारळाच्या झाडावर बसून एक कावळा हे सर्व लक्षपूर्वक पाहात होता. त्याला तर खूपच तहान लागली होती.

कावळा उडाला. त्याने हवेतच एक गिरकी घेतली आणि सावकाश त्या नारळपाणीवाल्याच्या बाजूला जाऊन उभा राहिला. कावळ्याने गळा फुगवून चोच किंचित उघडून घशातूनच “कुर्र..कुर्रकू..” असा आवाज काढला आणि मान तिरकी करून एका डोळ्याने नारळपाणीवाल्याकडे पाहू लागला.

नारळपाणीवाला “घूर्र..घूर घूर्र..घूर्र” करत घोरत होता. त्याला ही ‘कावकीव’ ऐकूच आली नाही.

नारळपाणीवाला झोपल्याची खात्री पटताच कावळा हलकेच उडाला आणि अलगत त्या छोट्या माठावर बसला. मग तो मान वाकडी करून माठात डोकावला. त्याला नीट काही दिसलंच नाही. त्या अंधाच्या माठातल्या पाण्याचा त्याला अंदाजच आला नाही. मग त्याने माठावर बसून तोल सावरत उजव्या पंखावर चोच घासली. डोळ्यांची उघडझाप केली. आणि एक डोळा बंद करून तो पुन्हा माठात डोकावला. पाण्याने माठाचा तळच गाठला होता. अगदी थोडंच पाणी शिल्लक होतं.

इतक्यात त्याला त्याच्या आजोबांनी सांगितलेली गोष्ट आठवली. कावळ्याने मनात विचार केला, ‘आजोबांचं ठीक होतं. त्यांच्या आजूबाजूला बारीक-सारीक खडे होते. पण आपण आहोत समुद्र किनाऱ्यावर.. इथे कुठे आहेत खडे? इथे फक्त वाळू आणि वाळूच.’

आता आपल्यालाच काहीतरी डोकं चालवलं पाहिजे. आणि त्यासाठी जरा उडलं पाहिजे आणि इथेतिथे पाहिलं पाहिजे.

कावळा सूरकन उडाला आणि संधपणे किनाऱ्यावर गिरगिरू लागला.

त्याने तोंडात स्ट्रॉ घेऊन ग्लासातलं सरबत पिणारी मुलं पाहिली. कावळा समोरच्याच पिंपावर उभा राहून निरीक्षण करू लागला. मुले ओठात स्ट्रॉ धरून तोंड बंद करून आणि स्ट्रॉ न चेपता सरबत पीत होती. कावळ्याने खाली पडलेली

एक स्ट्रॉ उचलली आणि चोचीत धरून तो समोरच्या मुलांची नक्कल करण्याचा प्रयत्न करू लागला. आणि त्याला कळलं, ज्यांना ओठ आहेत तेच फक्त स्ट्रॉने पाणी पिऊ शकतात.

त्याला आपल्या आजोबांची 'कावकीव गाणी' आठवली. त्यात ते किवकिवले होते, "अरे कावळू आपल्या आणि माणसाच्या काही गोष्टी एकदम वेगळ्या आहेत तर काही एकदम सारख्याच आहेत रे."

कावळा तिथून झुपकन उडाला आणि पुन्हा किनाऱ्यावर गिरगिरू लागला. इतक्यात त्याला वाळूत मस्ती करणारी मुले दिसली. एक मुलगा हातात दाणे घेऊन खात होता. दुसऱ्या मुलाने त्याला असा जोरात धक्का मारला की त्याच्या हातातले दाणे वाळूवर पसरले.

कावळ्याला आयडिया सुचली.

तो जोरात उंच उडाला. सूर मारल्यासारखा वेगात खाली आला आणि त्याने त्या छोट्या माठाला हलकेच धडक दिली. माठ स्टूलावरून पिंपात पडला. पिंपात तर रिकामी शहाळी होती, त्यात पाणी सांडलं. थोडासा आवाज झाला. ह्या आवाजाने नारळपाणीवाला या कुशीवरून त्या कुशीवर वळला.

कावळा ऐटित पिंपावर बसून शहाळ्यातलं नारळपाणी प्यायला.

'आजोबांची आठवली गाणी, नातू प्यायला नारळपाणी' ही चिनी म्हण तुम्ही ऐकलीच असेल.

.....

- राजीव तांबे

- rajcopper91@gmail.com